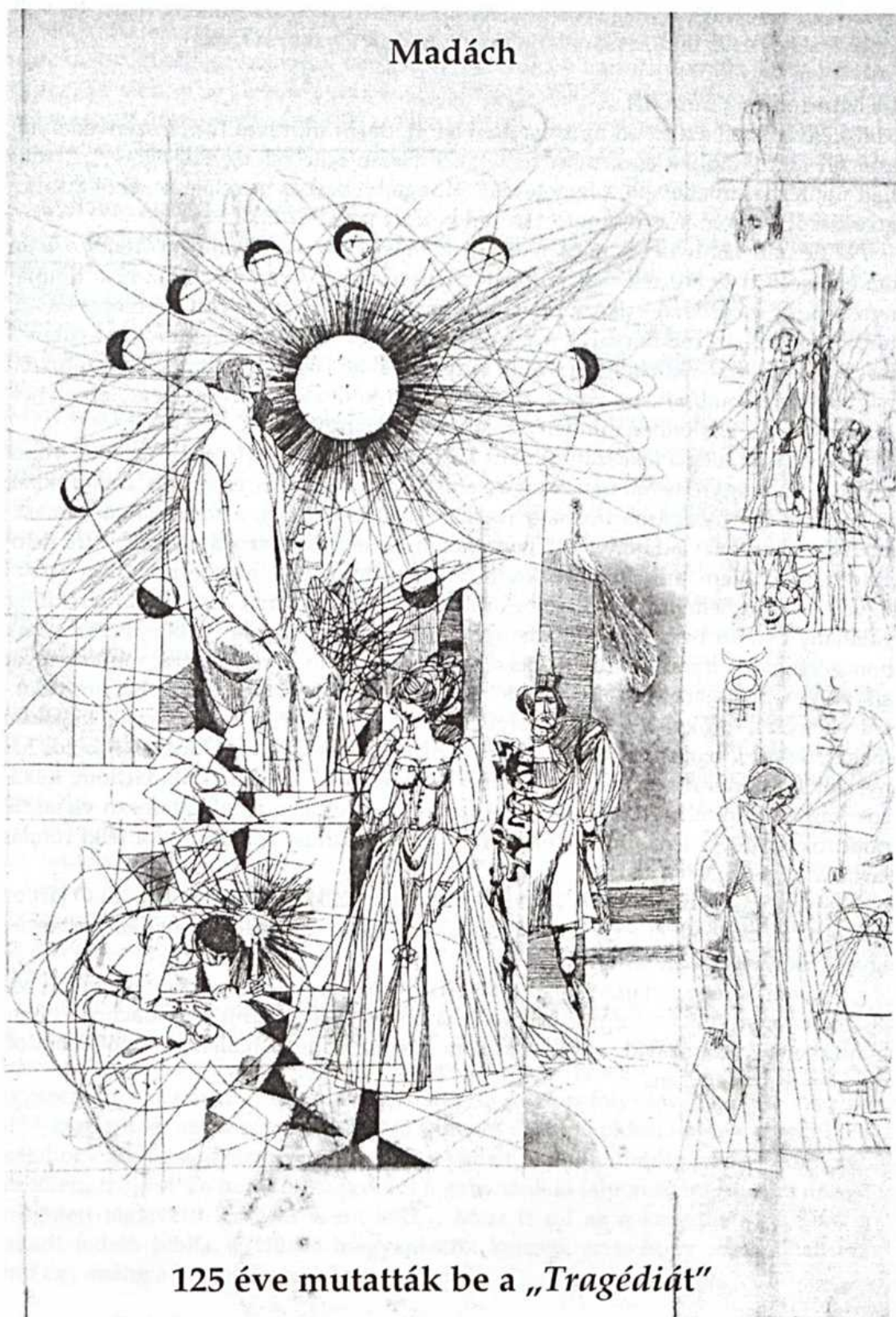

„EZ A NYELV HÁT AZ A MEGÉRTHETŐ...”

Madách

125 éve mutatták be a „Tragédiát”

Az aktuális ádám*

Az aktuális ádám előadást tart. A tévé veszi. Budapesti szín. Azt mondja, ne cselekedj. Azt mondja, az aktivitás viszi csődbe a személyiséget. Keleti auktoroktól idéz (Lao-ce, Lie-ce Csunag-ce, Kungfu-ce, Mo-ti), ők már kétezer éve is tudták, számunkra megalázóan régen. Az aktuális ádámnak ez a foglalkozása, a keleti tudományok doktora. Leginkább a prágai szín Keplerére hasonlít, aki csillagjósolásba futtatja a tudását, de felfedezhető benne a falanszter szín hőse is, aki új világot ígér hallgatóinak, vagy éppen az egyiptomi szín fáraója, hisz a híveiből él, akik rajongva cipelik érte a követ. Hová tepersz, mondja, maradj egyhelyben, míg mozogsz, nem veszed észre, de elmúlik az életed. Végignézz a termen, korábban ő sem gondolta, hogy így lesz, hogy itt áll és éppen ezt mondja, de mindegy mit gondolt korábban, ha most így van. Sokszor ül otthon egyedül, szarul érzi magát, és tényleg nem csinál semmit, csak borért áll föl. Ül és törülgeti ki magából az emlékeket, de amint egy képet sikerül kilöknöni százával tolonganak mások a helyébe. Majd ettől is meg kell válnom, gondolta és futtatja a szemét tovább a termen, a kamera vele együtt figyel, a székekből az aktuális évák lesnek vissza, akik az előadás után az új élet ígéretével mennek majd haza, útközben megvásárolják az aktuális ádám könyveit (mindenki egyért), hogy otthon egyedül is mélyíthessék magukban a tudást, meg a könyvön különben volt egy fotó az aktuális ádámról, azt is nézegethetik, ha már beleuntak az olvasásba.

Az aktuális évák, másnap vagy még aznap este telefonon, elmesélik a barátnőiknek, hogy milyen megoldási lehetőséget kínált az aktuális ádám, s hogy hagyják abba a munkájukat, tanuljanak meg meditálni vagy csak ülni egyhelyben, nem vágyini semmire, mert minek a vágyás, csak fáj tőle az ember feje, s ha egy vágy teljesül húsz másik lép a helyébe, arról nem is beszélve, hogy a legtöbb vágy anyagi természetű, holott az ember szellemi lény, ha az anyaghoz kapcsolódik, soha nem kerül a nirvánába, visszaküldik a lelkét és ha ember lesz belőle, legfeljebb a harmadik világban, de inkább állat, egy undorító bogár például. Az aktuális éva barátnője, aki maga is aktuális éva, hisz ma él épp Budapesten, abban a városban, ami nem szerepel *Az ember tragédiájában*, holott ez a város épp annyi tragédiát rejt, mint bármely más város, bármely más korban, vagyis minden lehetséges tragédiát, amiből az ember persze csak keveset lát, azokat is inkább mások életében, pedig az aktuális évákat épp az életük tragédiája hajtja a nemcselekvési programba, az az aktuális trauma aminek okait persze elfelejtik kutatni. Évek óta egyedül, mert elhagyta a férjüket, és kinek kell egy már szirmait vesztett nő, ráadásul két gyerekkel, vagy már negyven felé és még mindig nem jött össze a távlatot ígérő kapcsolat, az a társ, akinek megszülné a két gyermeket, s ahogy a kis lurkók nőnek nődögélnek, a telet síelésre használnák, a nyarat tengerezésre, lennének nagy szülinapok, hepibörszdéjjel és sok-sok ajándékkal, eljönnének a távolabbi rokonok is, hogy megcsodálják, mennyire szép ez a család, s hogy mennyire érdemes volt negyven évet várni az igazira. De egyelőre az aktuális éva igazija nem lovagolt be fehér

lovon, csak az aktuális ádám mennyei üzenetét tudja maga mellé fektetni az ágyba. Nincs egyedül, gondolja, holott rémesen magányos, s most épp az ember egyedüli társával a cselekvéssel is le akar számolni.

Csak azért cselekszünk, mondja az aktuális ádám, hogy hamis célokat érjünk el. Ha nem akarunk hamis célokat elérni, ne cselekedjünk. Az aktuális évák szemében meg-megcsillan egy boldog könny, hogy ennyire könnyen kaphatnak kulcsot az élethez, s nem gondolnak arra, hogy megint mástól várták és mástól is jön a megoldás. Némelyikük a kamasz lányát is elhozta, hogy ő időben tanuljon, s ne kövesse el ugyanazokat a hibákat, mint az anya. A kamaszlány már rég nem látta az apját, másik nővel él együtt, s attól is vannak gyerekei, szóval ő és az öccse, az előző alom szülőttei aktualitásukat veszítették az apa számára. Elképzelték az aktuális ádámot, mint apát, ötven körül volt, jó állapotban, az előadásokkal szépen keresett, s bár cigarettázott és ivott is a jó mód karban tartotta a testét. Az aktuális ádámmal, mint apával mást is el lehetett képzelni, mint a vérszerinti apával. Vele ezek a gondolatok nem számítottak bűnnek, sőt teljesen elfogadottá váltak, hisz tele volt a város apák nélkül felnőtt lányokkal, akiknek a léte egyre több elhagyott feleséget generált. Elképzelték, ahogy a mamák is elképzelték, hogy egyszer majd őket választja előadás után az aktuális ádám, legalább egyszer, s akkor végre arra a párnára hajthatják a fejüket, ahol ezek a mély, az ő életük számára új jövőt ígérő gondolatok megszülettek. Az aktuális ádám néha választott is közülük, bár a negyvenesek közül egyre ritkábban, hisz egy idő óta a lányok korosztályát többre értékelte. Már nem vonzódott az éltesebb nőkhöz, holott régebben épp ellenkezőleg, tapasztalt társra vágyott, aki segít neki átlendülni a szorongásain, tulajdonképpen szorongó alkatot fedett a keleti tudás, de most nem. Most az érintetleneket szereti, az ügyetlen kezdőket, akiket ő ronthat meg. Bár ezt a minősítést, hogy rontás nem ő gondolta, hanem egy mama mondta, akinek a lánya locsogott a szerelmi légyottról az úgymond érett férfival, hisz az anya azt mondta, bármiről beszélhet, ők valójában olyanok, mintha barátnők lennének, de most kiderült, hogy mégsem. Ez a mama mondta a férfiről, hogy megrontotta a lányát.

A hallgatóság egyöntetűen (a megrontott lány anyja már nem járt) kivételes gyönyörként gondolt az aktuális ádámmal való közösülésre, csak az aktuális ádám évekként azelőtt elhagyott felesége tudta, hogy rossz, hogy az aktuális ádám az ágyban rettentően rossz, nem a férfiakaratot hozza magával, hanem a frusztrációkat, meg különben is a válás során rendesen megutálta, még a tényezőket is elfejezte, s pontosan emlékezett rá, mi az, amit ő hozott a házasságba. Arról viszont megfeledezett, hogy az asszony a válás után megkapta a gyerekeket, ami öröm, de pénzben van, s némiképp nagyobb élettérre van szüksége, mint az egyedül maradt apának. Az aktuális ádám azzal jött a bíróságon, hogy a gyerekek bármikor dönthetnek úgy, hogy az apát választják, s ezért kell a nagyobb lakás, s bár a feleség azt mondta, hogy ez csak duma, az aktuális ádám évekkig várta, hogy a gyerekek végülis belátják, hogy ő jobb életet tud kínálni, mint az anya, és mellette döntenek. De nem döntöttek mellette.

Az aktuális ádám tevékenysége, ami rendkívül aktív és szorgos tevékenység volt, arra irányult, hogy másokat a tevékenység megvetésére vegyen rá. Annak megvetésére, ami egyedüli kenőcs többek között az ő létének is. A cselekedet ellen agitált, holott a világ számára is cselekvések révén létezett. Amikor cselekvésen

kívül volt: se előadás, se valaki a hallgatók közül, és a gyerekek épp nem jöttek, megpróbálkozott pár telefonnal, de senki nem ért rá épp. Ült otthon és kibírhatatlanul üresnek érezte például a lakást, holott a lakás tele volt keleti vackokkal, amiket indiai és kínai ócskapiacokon vásárolt össze évekkal ezelőtt. Buddhák, Visnuk, Sívák, Krisna herceg, egy tucat szent állat rézből – ott sorakoztak a keleti bölcsélet idolkái, de semmi, Síva egy eltévedt karja sem tudta megtörni az unalmat.

Rohanunk át a városon, munkából munkába zuhanunk, mondja, hisz még tart az előadás, s nem vesszük észre, hogy a cselekvés elvonja figyelmünket a szeretetről. Az aktuális évák akkor elhatározzák, hogy inkább szeretnek, ez különben is nőiesebb dolog is, mint a napi robot, s nem gondolnak, arra, hogy a szeretés már eleve aktivitás, hogy szeretni valakit, nézni, hallgatni és érinteni munka, hogy főzni másnak, nem munka, hanem szeretés. Az aktuális évákban alapjaiban kérdőjeleződik meg az eddigi életük: harminc vagy negyven éven át elbasztuk, na mától nem fogjuk, mondják, és innétől kezdve mindent szétzilálnak maguk körül. Ami rossz volt, azt mind az aktivitás számlájára írják, vád alá kerül minden korábbi cselekedet, s bíróságon ítéltetnek el az addig leélt évek. Rosszélet volt – mondják, s most jobb lesz, s megpróbálnak kiteszkolni az ablakon pár tucat évet, azt hiszik, lehet, hogy elkezdhessenek egy másik életet, amiben hát nem lesznek hülyék, annyit tenni kizárólag másokért, annyira nem figyelni magukra, hülyeségekre vágyani, nem fognak semmire vágyani, csak arra, hogy ne vágyjanak semmire.

Az aktuális évák csüggték az aktuális ádám igazságain, amely igazságok a felelősség kérdését nagyvonalúan átlökték másra, a volt férjre, a társadalmi kötöttségekre, az európai gondolkodásra. Végül évekre beleragadtak a nemcselekvés csapdájába, holott nincs más útjuk, ahogyan senkinek sincs más útja, bár minden céltalan, s nem vezet sehová miként a *Tragédia* is mondja, a lét csak aktivitáson keresztül élhető meg. Még a bűnözők is több jót hoznak a földre, mint a cselekvés megvetői, hisz a bűncselekmény is mozgásba hoz. Aki rosszat akar a világnak, az is többet használ, mint az, aki nem tesz semmit, aki a mozdulatlanság híve, hisz a rosszakaró nem tudja meghatározni cselekedete minden következményét, hogy a rossz következtében mennyi jó erő aktivizálódik. A nem aktuális ádámok mind cselekvő emberek voltak. A világ jutott valahová általuk. Nem előrébb, hisz a boldogságboldogtalanság skálán nincs fejlődés, csak továbbgördült és nem állt meg. De ki akarhatna ennél többet.

* A *Tragédia* utolsó mondata kapcsán.